

MEHMET EROĞLU • Issızlığın Ortası

Can Yayınları, 1984-1999 (4 baskı)
Everest Yayınları, 2000 (1 baskı)
agorakitaplığı, 2005-2013 (5 baskı)

İletişim Yayınları 2030 • Çağdaş Türkçe Edebiyat 310
ISBN-13: 978-975-05-1574-3
© 2014 İletişim Yayıncılık A. Ş.
1. BASKI 2014, İstanbul

EDITÖR Levent Cantek

KAPAK Suat Aysu

UYGULAMA Hüsni Abbas

DÜZELTİ Birhan Koçak

BASKI ve *CLT* Sena Ofset · SERTİFİKA NO. 12064

Litros Yolu 2. Matbaacılar Sitesi B Blok 6. Kat No. 4NB 7-9-11

Topkapı 34010 İstanbul Tel: 212.613 38 46

İletişim Yayınları · SERTİFİKA NO. 10721

Binbirdirek Meydanı Sokak, İletişim Han 3, Fatih 34122 İstanbul

Tel: 212.516 22 60-61-62 • Faks: 212.516 12 58

e-mail: iletisim@iletisim.com.tr • web: www.iletisim.com.tr

MEHMET EROĞLU

İssızlığın Ortası

1979 MİLLİYET ROMAN ÖDÜLÜ
1985 ORHAN KEMAL ROMAN ARMAĞANI
1985 MADARALI ROMAN ÖDÜLÜ

MEHMET EROĞLU 1948'de İzmir'de doğdu. 1971 yılında ODTÜ'den mezun oldu. Aynı dönemde, 12 Mart Darbesi ardından kurulan Sıkıyönetim Mahkemesi'nce sekiz yıl hapse mahkûm edildi. 1974 yılındaki genel afftan sonra yazmaya başladı. İlk romanı *İssizliğin Ortası*, 1979 Milliyet Roman Ödülü'nü kazanmasına karşın 12 Eylül sıkıyönetim döneminde solcu ve antimilitarist unsurlar taşıdığı gerekçesiyle yayımlanamadı. Romanları ancak 1984 yılından itibaren basılabildi. Milliyet Roman Ödülü'nün ardından Madaralı Roman Ödülü ve Orhan Kemal Roman Armağanı'nı da kazanan *İssizliğin Ortası* ve *Geç Kalmış Ölü'yü* sırasıyla, *Yarım Kalan Yürüyüş* (1986), *Adım Unutan Adam* (1989), *Yürek Sürgünü* (1994) adlı romanlar izledi. Mehmet Eroğlu 1994-2000 yılları arasında senaryo yazımı ve müzik çalışmaları nedeniyle romana ara verdi. Bu dönemin ardından *Yüz: 1981* (2000), *Zamanın Manzarası* (2002), *Kusma Kulübü* (2004), *Düş Kırgınları* (2005), *Belleğin Kış Uykusunu* (2006) yayımlandı. Fay Kırığı Üçlemesi'nin ilk kitabı *Mehmet* 2009, ikinci kitap *Emine*'yse 2011 yılında yayımlandı. Eroğlu'nun ayrıca öğrencileri tarafından kitaplarından seçilmiş *Edebi Aforizmalar* adlı bir kitabı daha vardır. Fay Kırığı Üçlemesi'nin son kitabı olan *Rojin*, 2013 yılında İletişim Yayınları tarafından yayımlanmıştır.

Mehmet Eroğlu'nun senaryo çalışmaları, televizyon için yazdığı dizilerin (*Sızı, İssizliğin Ortası, Tutku*) yanı sıra, 1996 yılında İstanbul Film Festivali'nde En İyi Türk Filmi ve FIPRESCI (Uluslararası Sinema Eleştirmenleri Federasyonu) ödülleri kazanan *80. Adım* ve 1997 Antalya Altın Portakal Jüri Özel Ödülü ile 1997 Adana Altın Koza En İyi 3. Film Ödülü'nü kazanan *Solgun Bir Sarı Gül* gibi, sinema filmi senaryolarını da içermektedir.

“Ateş kıvılcımlarıyla kızıl çehreli görünürse de,
onun yaptığı işin sonundaki karanlığa bak...”

– MEVLÂNÂ, *Mesnevi*

*Bu romandaki kişilerin, olayların
gerçek kişi ve olaylarla ilişkisi yoktur...
Ancak anlatılanların yalnızca
hayal ürünü olduğunu kim söyleyebilir?..*

BİRİNCİ KİTAP

Birinci Bölüm

- 1 -

Sigarayı yakıyorum, aç karnıma ikinci bu. Nikotinin acısı dilimin pasına karışırken soluk güneşe karşı uzandığım yerde geriniyorum. Başımı sallasam sabahtan beri beynimde uğuldayan o düşünceleri savurup atabilecek miyim? Bilmiyorum, ama daha fazla dayanmam; zaten neredeyse öğlen olacak. Birden saati merak ediyorum. On bir. Ancak güneş, günü saat gibi yarılaysam, sokak da şaşılacak kadar sessiz. Kalkmaya çalışsam? Hayır, başımı taşıyamayacağım, taş gibi ağır. Vazgeçip yeniden uzanıyorum. Pencereden dışarıyı seyredeceğim. Yelkovanaya yetişmekten umudunu kesen o soluk güneş şimdi karanlık bir tuvale benzeyen gökyüzünde bir bulutun arkasına sığıyor. Bir gün daha, duvardaki kadınla başlayan bir gün daha. Parlak bir kâğıda basılmış resme bakıyorum. Belki de bir dergiden alındı; kim kesmişse eli titriyormuş. Makas, gitar çalan kadının çevresinde dolaşırken, ayağını koyduğu yastığı dışarıda bırakmış. Renoir bu tabloyu yaparken yüzyıllarca sonra ona bakarak uyanacağımı biliyor muydu? Sorunun saçmalığı güldürüyor beni. Konuşmadan, ama birbirimize alışık, susuyoruz. Kaç gündür onunlayım. Bir, iki, üç... Parmaklarım bitiyor. Demek on günü

geçti. Birden bir bıçak saplanıyor mideme. Artık hep bu hücrede yaşamak zorundayım. O gün, bu evi ilk kez gördüğümde, beynimde uçuşan bu duygu on beş gün öncesine götürüyor beni. Sanki yeniden Murat'la birlikteyiz ve bu odaya giriyoruz. Gözlerimi yumup hatırlamaya çalışıyorum. Çok yorgundum...

...yorgunum, Murat kapıyı açıp kenara çekiliyor. Onu dinleyecek gücüm yok. Elimdeki bavulu bırakıp duvara yaslanıyorum. O, eliyle yatacağım yeri gösteriyor, gözlerimi kaparken başımı sallıyor. "Neden hemen buraya gelmedin?" diye soruyor. Kirpiklerimi aralıyorum. Duvarda gitar çalan bir kadın var! Sorusunu tekrarlıyor; karşılık vermiyorum. Bu hücreye benzeyen odanın ayrıntıları aylar sonra olsa da bir ev duygusunu kazıyabilecek mi beynime? Murat konuşmasını sürdürüyor: "İstersen o resmi çıkarayım." Benim için fark etmez, omuzlarımı silkiyorum. Gitmesi için yalvarsam. Yalnız kalmalıyım, hiç olmazsa birkaç saat için. Yeni geldim, biraz uyumak istiyorum, demeye hazırlanırken Murat konuşuyor. "Şimdilik sana birkaç ders uydururuz, haftada bir iki kere gidersin, olur. Çeviri de yapabilirsin..." Her şey ayarlanmış bile. Artık sağıma soluma çizilen çizgilerin belirlediği o dar sınırlar içinde yaşayacağım. Bavulu alıp yatağa doğru ilerliyorum. Şu duvardaki parlak kâğıda basılmış resim de katlanmak zorunda olduğum bir ayrıntı artık. Yatağa otururken Murat, "Adı neydi," diye soruyor birden; şaşkın gözlerimi yüzüne kaldırıyorum, "o gazeteci kadının?" Yere düşmemek için yatağa tutunuyorum. Demek her şeyi biliyor. Sus, diye bağırma hazırlanırken, hızlı adımlarla yaklaşır iri elleriyle omuzlarımdan kavırıyor. Sanki gözlerimde yanan o umutsuzluğu fark etti. Çaresizim, bir fıslıtiyla cevap veriyorum: "Violet." Önce susuyor, sonra, "Evet, Violet'ti," diyor. "Violet'i, Papaz'ı, Yüzbaşı'yı, Doktor'u, o savaşları unut. Her şeye yeniden başladığını varsay..." Her şeye yeniden başlamak? Dudaklarından döküldüğü kadar kolay mı sanıyor? Susuyorum. Gözlerim, aylardır peşimden ayrılmayan hayaletleri görmüş gibi, duvarda artık. Evet, hayaletler akşam olur olmaz yine üzerime çullanacak. Ona söylesem! İnanmayacağını biliyorum. Murat beni tutup duvardan ayırıyor. "Demek biliyorsun," diyorum yavaşça. "Yara-

landığında doktor yazmıştı. Üç hafta önce de ikinci mektubu aldım, terhis olduğunu yazıyordu...” Yaralandım mı? Kahkahalarla gülmek geçiyor içimden. Ama hayır, bugünlük bu kadar konuşma yeter. Murat düşüncelerimi okumuş gibi doğruluyor. Şimdi kapının yanında, gitmek üzere. “Onlar yok artık,” diyor birden, “Burası Ankara ve sen bize döndün...” Bize? Kapıyı aralayıp düşündüğüm o soruyu cevaplıyor: “Rezzan seni görmek istiyor. Nasıl beklendiğini biliyorsun. Ona neden hiç mektup yazmadın?” Rezzan! Zavallı, onu unuttuğumu bilse. “Gidiyorum. Senin yerinde olsam onunla evlenirdim. Unutma, çocukluğundan beri hep seni istedi.”

...sonra çıkıp gidiyor. Artık hücremde yapayalnızım. Cümlesi havada sallanıp yere düşüyor. Rezzan’la evlenmek? Bu halimle mi, diye soruyorum önümdeki sessizliğe. Doktor, aramızdaki yüzlerce kilometre öteden cevap veriyor: “Birini bulmalısın, erkek ya da kadın...” Korkuyla duvara bakıyorum. Yoksa orada mı?..

...o akşam üniforma, palaska ve postallar banyoda yanarken Rezzan geliyor. Bir süre birbirimize bakıyoruz konuşmadan. İçimde bastırmaya çalıştığım iri bir sıkıntı var. Rezzan sarılınca daha da artıyor. Ayların etinin yumuşaklığını unuttuğunu seziyorum. Gözyaşları boynumu ıslatıp göğsüme dökülüyor. Sarılmak gelmiyor içimden. Kollarım, taş gibi kıpırtısız, omuzlarımdan aşağıya sarkıyor. Hiçkırınca geri çekiliyorum. Parmaklarımı göğsüme uzatırken ince bir fısıltıyla soruyor: “İyi misin?” Bileğinden tutup içeriye çekiyorum. Ona gözyaşlarının beni sinirlendiğini söylemeliyim. Ağlamamalı. Ama ağlıyor ve sorularını aynı telaşla sürdürüyor: “İyisin, değil mi? Bir şeyin yok.” “İyiyim,” diyorum gülmeye çalışarak. Sözcük dudaklarımı yakarak kayboluyor. İçimde buzdan kocaman bir dağ olsa da iyiyim, demeli, bu yalanı durmadan tekrarlamalıyım. Odaya yürüyoruz. O aylardan ne kaldıysa hep si bavulda. Bavulu, yatağın üstündekileri yere atıyorum. Oturuyor. Viski içer mi? İçmeyecek. Mersin’deki o otel odasını hatırlıyorum. Mavili kadın içmişti, ben de içeceğim... “Ne olur yanına gel.” İçkiyi alıp yanına oturuyorum. İlk yudum, şişeden midemdeki sıkıntıya dökülüyor. Yüzüne bakıyorum, gözleri kurumuş. Acaba gülebilir mi? “Gül”, diye mırıldanıyorum, ama gülmüyor. Dudaklarını titreten sinirli bir tik var yüzünde. Hiç değişmemiş. Bunu ona söyleye-

ceğim. Ama o benden daha çabuk davranıyor. “Çok değişmişsin.” Sonra elleri, gözlerimin altında fırlamaya hazırlanan kemiklere uzanıyor. Hafif, serin bir temas bu. Hemen yıllarca öncesine, çocukluğumuzdaki o bahçeye dönüyorum. Gözlerimi kapasam Murat’la ikisini havuzun başındaki otlara uzanırken göreceğim. “Öyle kalıydık,” diyorum ellerine. Anlamıyor, ben de anlatmaya kalkışmıyorum. Gözlerindeki şaşkınlığı görmemiş gibi bakışlarımı kaçırıyorum. Keşke hep yanımda olsaydı ve parmaklarını yüzümde gezdirseydi. “Neden önce İstanbul’a gittin?” Geri çekerek, parmaklarını tutuyorum. İstedğim, dokunuşu, soruları değil. Cevap bekleyen gözlerini açarak yüzüme eğiliyor. Karşılık vermeyeceğim, şu anda aramıza bir ceset girmemeli. Ona, bir hafta önce, Magosa’dan Mersin’e geldim, oradan da savaşta ölen Rifat’ın annesini görmek için İstanbul’a gittim, diyebilirim. Ama bu kadar kısa bir cümleye, onca korku ve işkenceyi sığdırabilir miyim? Hayır, beni anlayamaz. Rezzan, “Murat,” diye konuşmasını sürdürüyor. Sesi hâlâ sulu ve titrek. Sonra Murat’tan vazgeçip, “Neler oldu, hadi bana anlat,” diyor. Korkuyla geri çekiliyorum. O iğrenç öfke parmaklarıma düğümlenirken, ilk kez onun bir kadın olduğunu hatırlıyorum. Sabırlı, sesini kontrol etmeye çalışarak sorusunu yineliyor: “Neler oldu? Bana anlatmalısın.” Hayır, anlatacak cesaretim yok artık. Yalnızca sessizce düşünebilirim. Askere gittim. Sonra... Sonra o kumsala çıktık. O gün ve o gece ölümle koyun koyuna yattım. Çevremde insanlar öldü. Kelebekler de... Evet, kelebeklerin de öldüğünü unutmamalıyım. Gecenin yarısında dağa tırmandık. Dağ?.. O aydınlık saatlerin dehşeti birden beynime saldırıyor. Yine kalın bir burgu parçalayacak kafatasımı. Titriyorum. Rezzan telaşlanıyor, korkumu saçlarını okşayarak kaçıracaktı gibi parmaklarını başıma uzatıyor. Birden sanki hastanedeki son gece beni sorguya çeken adamın önündeymişim gibi irkiliyor ve olanları sessiz sözcüklerle anlatmaya koyuluyorum. Dağdan inince savaşlar bitti. Yüzbaşı, beni Karpaslar’daki o köye karakol komutanı olarak atadı. Deniz kenarında sakin bir yerdi ve o garip Papaz’la günler geçip gidiyordu. Sonra o gazeteci kadın geldi köye. Adı?.. “Adı Violet’ti,” diyorum yavaşça. Saçlarımdaki el geri çekiliyor. Gözlerimi açıyorum; Rezzan. Gözleri iri iri açılmış. Saçmaladım. O sorgulayan adam değil, Rez-

zan'dı karşımdaki. Kadının adını soran da Murat'tı. Hem artık sabah da değil, çatılardaki karanlık birazdan sokağa inecek. Rezzan şaşırarak suç işlemiş gibi kızarıyor. Vakit kazanmak için yeni bir soruya sığınıyor. "Yaralanmışsın?" Daha konuşacak, ama elimdeki şişe kayıp yere düşüyor. Ayağa kalkıyorum. Aynı sözcüğü bir kez daha duyarsam kusacağım. Bu da kocaman bir yalan. Dudaklarımın ucuna gelen çılgılığı dişleyip tutuyorum. Hayır, gerçeği söylemeyi göze alamam. Elim enseme gidiyor, sanki hâlâ o hastane odasındayım ve Doktor'un parmakları başımdaki kanlı sargı bezinde dolaşiyor. "Evet," diyorum kusmadan. "Yaralandım ve bir ay hastanede yattım." Bir ay diye tanımlanabilir mi o günler? Artık bitti. Oysa Doktor'la ilk konuştuğum gün hiç bitmeyecek sanıyordum. Ama sonunda bitti. Beni bırakmak zorunda kaldı. Birden hastanenin kapısını, taburcu edildiğim günü hatırlıyorum. Düşüncelerimi o hayalâletlerin ulaşamayacağı kadar uzağa taşıyabilecek miyim? Yeniden, ama bu kez Rezzan'dan iyice uzağa oturuyorum. Boşuna, beynim, ne kadar direnirsem direneyim, hatırlamaya mahkûm benim. Gözlerimi kapıyorum. Rezzan şaşırarak; şaşırır. Öğle vaktiydi... Geçmişle aramdaki perde yavaş yavaş aralanıyor...

...çevremi kuşatan yılan dilli bir alev vardı, ama ben sıcaklığı hissetmiyorum. Deniz kıyısına, limana çıkarsam bomba seslerini duymaktan korkuyordum. Oysa savaşlar biteli çok olmuştu, ama hâlâ kulaklarımda patlıyordu o gürültüler. Kasaba beyaz evleri ve terk edilmiş sokaklarıyla ıssızdı. Köşedeki nöbetçinin önünden altıncı kez geçiyordum, er yine selam veriyordu. Doktora yanıldığımı kanıtlayacaktım; az önce hastaneden çıkmıştım. Bacaklarımda yürümek için yeterli güç olduğunu gösterecektim. O ilk sivil günümüdü. Hastanede biten serüveni bir daha hiç yaşamayacağımı, adadan ayrılır ayrılmaz her şeyi unutacağımı düşünüyordum. Bir balkonun altında durup sigara yakmıştım, ama duman daha ciğerlerime inmeden duydum onu: "Demek taburcu ettiler sizi?" Geriye döndüm, önce tanıyamadım kadını. Etek giymişti, ama o ses? Sesini unutmak elde değildi. Oydu. "İkimiz de iyiyiz," dedi, şaşkınlığıma aldırmadan. Birden şakaklarım zonklamaya başladı. Kaçmalıydım. Ama geç kalmıştım. Kadın önümdeydi ve elini uzatmıştı. "Sizi gördüğüme çok sevindim," diyordu. Yüzündeki o uzun çilli

gülümsemeye bakmamaya çalışarak, “Şanslıydınız,” dedim sıkıntıyla. “Bomba sizin tarafınıza atılsaydı, hastaneden çıkan siz olacaktınız.” Hemen cevap vermedi. Sanki önce o garip gülümsemesini bitirmek zorundaydı. Bitirince, “Belki de haklısınız,” dedi. “Şanslıydım.” Elini sıktım, arkadaki nöbetçi bizi seyrediyordu, başındaki şapkanın gülünç olduğunu düşünmüştüm. “Şimdi kendinizden söz edin. İyi misiniz?” Gözbebekleri küçük ve uzun yüzünde renksiz iki nokta gibi belirsizdi. “İyiyim,” dedim yavaşça. “Burada ne yapıyorsunuz?” Ya siz, diye sormak geçti içimden, ama hemen vazgeçtim. Nasılsa beşte ayrılacaktım Girne’den. “Saat altıda Magoşa’ya gideceğim,” dedim. “Akşama da gemiye binmiş olacağım. Askerlik bitti.” Önce sustu, sonra, “Sizin adınıza sevindim,” dedi çabucak. Yalan söylediğini biliyordum: O, ellerimi tutmak için bir neden bulmaktan sevinçli, parmaklarımı kavramıştı. “Neden burada ayakta duruyoruz? Haydi gelin, limana gidelim.” Ellerimi geri çektim. “Aldırmayın,” dedi. Anlayışlıydı, sanki hastanede neler olup bittiğini biliyordu. “Lütfen aksilik etmeyin, hem biraz rüzgâr buluruz belki.” Çaresizdim, yüreğimde büyüyen gümbürtüyle peşinden yürüdüm. Nöbetçinin önünden geçtik, yine selam verdi, yine selamı aldım. Az sonra limanın çevresine dizilen kahvelerden birinde, garsonun gösterdiği bir masada oturuyorduk. Arkamı denize vermiştim, çevrede birkaç karacı subaydan başka kimse yoktu. Kadın, iri bir şemsiyenin altındaydı ve çay istemişti. “Çay,” dedim garsona; getirdi. Bir süre konuşmadık, sonra, “Papaz ölmüş,” dedi yavaşça. Ellerimdeki titremeyi önlemeye çalıştım, ama boşunaydı. Çayı masaya bırakıp, “Öldü,” diye mırıldandım. Kadın bana bakmadan, “O köye geldiğimde bana söylediklerinizi Papaz’a aktarsaydım belki ölmeyecekti,” dedi. Yüzüne baktım, yine o günkü gibi terlemişti. Sessizce bir küfür mırıldandım. “Hatırlayın o günü.” O günü hatırlamak... İçimde her şey savruluyordu. Boğazımı sıkımayı düşünüyorum, onu karşıma çıkararak rastlantıya lanetler yağdırıyordum. “O akşamüstü de çay içmiştik,” diye sürdürmüştü konuşmasını. “Unuttunuz mu?” Hayır, unutmadım. Kaderim o gün kararlaştırılmamış mıydı? Saate baktım, üçtü; kadın hâlâ konuşuyordu: “Eğer benimle yatmak istediğinizi söyleseydiniz olağan karşılayacaktım, ama Papaz’ın o köyden gitmesi için yardım etme-

mi istemenize çok şaşırdım doğrusu.” Köydeki o akşamüstü... Blucininin rengine uyan uzun çizgili bir gömlek vardı sırtında ve terliyordu. O gün saçları daha kısaydı... Kadın birden, “Neden gitmesini istemiştiniz?” dedi düşüncelerimi keserek. Neden? Çünkü yüreğimi dağlayan doğrular istemiyordum. Çünkü Papaz’ın beni itmek istediği o kuyu gerçeklerle dolu olsa bile, sıradan bir insan olmanın peşindeydim. O anda ellerimde nemli bir ürperti dolaştı. Gözlerimi açtım. “Soruma karşılık vermediniz,” diyordu kadın. Veremeyecektim. Limandaki boş teknelerin kirli ve yeşil gölgeleri suda titreşiyordu. Artık yola çıkmalıyım. Kadına döndüm, vaktin geldiğini söyleyecektim, “Ya o adam,” dedi ansızın, “bombayı atan adamı buldunuz mu?” Her şey bulandı, düşecektim, zorlukla tutundum sandalyeye. Ona rastlamamalıyım, buraya gelmemeliydim, diye bağıryordum, ama sesim çıkmıyordu. Sözcükler boğazımda donup kalmıştı. “Çok soru sordum galiba,” dedi. Elim telaşlıydı, bir gece önceki sorgulamayı hatırlatıyordu her şey. “Geceye kadar ne yapacaksınız?” Sonunda sigarayı buldum ve “Bu da bir soru,” dedim öfkeyle, “alışkanlıklarınızdan kolay kolay vazgeçmiyorsunuz.” Güldü, yüzündeki çiller artık her tarafına yayılmıştı. Yeniden elim uzandı, geri çekildim. “Pekâlâ, sinirlenmeyin,” dedi. Dudakları yeni bir daveti sunmaya hazırlanırken gülümsemeye benzer bir titreme yüzünü yokluyordu. Ona inanmamalıyım, diye mırıldandım. “Buraya çok yakın bir evim var,” dedi, “kumsalda, isterseniz akşam kadar kalın, Magosa’ya ben götürürüm sizi...”

“...iyi misin?” Kaçınıcı soru bu? Kirpiklerim aralanıyor. Rezzan’la karşılaşıyorum. Akşam, odaya çökmüş, artık koyu bir karanlığın içindeyiz. Hâlâ uzaktayım ondan. Ayağa kalkıp yanına yürüyorum. Gözleri ıslak; yine ağlamış. Bu kez benim parmaklarım onun yanaklarında dolaşüyor. Gözlerinden aşağıya inen o gümüş çizgilere dokunuyorum. Omuzlarını tutmak için eğildiğimde, birbirimize yabancı olduğumuzu yeni anlamış gibi, hıçkırıkları gövdesini sarsıyor. Ona anlatabilsem, beynimi kemiren iblisten söz edebilsem... Birkaç dakika sonra susup duvarı işaret ediyor; gidip düğmeyi çeviriyorum. Lambadan dökülen kör ışık acımasız. Bakışları beni ilk kez görüyormuş gibi yakın, ama ürkek...

Üçüncü sigarayı da yakıyorum. Başım sanki bir kuklanın abartılmış kafası; kaldırmaya davrandıkça omuzlarıma düşüyor. Murat ve Rezzan'la başlayan o ilk gün hiç değişmeden sürüp gidiyor. Haftada bir ya da iki kere dışarıya çıkıp o aptal çocuğa ders vermeye gidiyorum. Rezzan'a uğruyorum dönüşte. Başka gidebileceğim hiç kimse kalmadı. Zafer? Ali, Naci? Hatırlamak bile korkutucu. Düşüncelerim ne zaman geçmişle arama gerilen o kalın perdeyi aralamaya kalkışsa, içimi daha da soğutan buzdan bir korkuya çarpıyorum. Ama Zafer? Onsuz Ankara'ya nasıl dayanacağım? Mac. Intosh'un dediği doğru muydu? Kaderimi Zafer'inkiyle birleştirdim mi ben?

Bu kez kalkacağım... Zorlukla doğrulup lavaboya yürüyorum. Muslukta su yok. Küfredip dar pencereye yaslanıyorum. Çatılardaki binlerce televizyon anteni kara ufku garip geometrik şekillere bölmüş. Görüntü midemi bulandırıyor. Odaya geri dönüyorum. Metin'in mektubu! Hayır, okumamalıyım. Akşamdan beri masada duran buruşmuş kâğıttan uzaklaşıyorum. Yatsam? Hiç uyuyamayacağımı bile bile uzanmak neye yarar? Bir çocuk sesi yükseliyor sokaktan. Pencereye yaklaşıyorum. Karşıdaki apartmanın kapıcısının oğlu, yediği dayağı avaz avaz kusuyor. Alışmalıyım. İnsanlara, kalabalığa, seslere, günlerin sürüklediği bütün ayrıntılara alışmak zorundayım. Masaya dönüp kapağı yıpranmış nüfus cüzdanını açıyorum. Sayfa bir: Fotoğraftaki yüzün bana ait olduğunu kimse söyleyemez artık. Adı: Ayhan. Soyadı: İlyasoğlu. Doğum tarihi: 1949... İkinci sayfayı çeviriyorum. Bedence sakatlığı ya da noksanlığı: Bu soruya o gazeteci kadının, gemiye binerken, kulağıma fısıldadığı sözcüklerle karşılık vereceğim: "*Zavallı bir çılğın.*" Yatağa yürüyüp uzanıyorum. Düşüncelerim Violet'ten Mac. Intosh'a, sonra Zafer'e atılıyor. Kaç yıl geçti onunla dost olduğumuz o ilk günden bu yana? Gözlerimi kapayıp beynimdeki korkuya aldırmadan sayıyorum. On üç ya da on dört uzun yıl. Evet, on dört yıl olmuş. O gün ilk kez sigara içmiştim, ilk kez Rezzan'a mektup yazmıştık ve yine ilk kez onun yüzünden cezalandırılmıştım... Evet, on dört yıl önce onu tanıdıktan kısa bir süre sonra, o gün Zafer, tahtanın başında Arjantin'i kekeliyordu. Uzun yü-

z ter içindeydi. Gece yatakhanelen kaçıp revirdeki Hemşire'yi ziyarete gitmişti, uykusuzdu. Ama Coğrafyacı da kalın gövdesini uykuya hazırlıyordu. Konusa, saçma olsa bile bir ŗeyler anlatsa, hoca uyuyacaktı. Dayanamadım, "Konu," diye fısıldadım oturduğum yerden. Hafta sonu ikimiz de izinsizdik. Cumartesi günü, "Aldırma," dedim Zafer'e, "Zaten bu dağ başında cumartesi nereye gidilir ki?" Oysa banka müdürünün kızıyla buluacaktı, biliyordum. Ama ben honuttum, eğer izinsiz olmasaydık onlar bir kuytuda konuurlarken gözcülük görevi bana dŗecekkti. Dŗnceliydi, karşılık vermemiti. Elinde bir sigara vardı, az sonra bir tane de bana uzatmıtı. İlk sigaramdı, beğenmemsem de iecektim. Duman genzimi yakarken günlerdir aklımda olan o öneriyi yaptım Zafer'e. Belki sıkıntımız dağılırdı. Kabul etti, o gün ilk kez bir başkasının ağzından mektup yazdım Rezzan'a. Aldığım karılıktan sonra Rezzan sevgilim oldu. "Aslında senin sevgilin," diyordum. Zafer gülüyordu...

 ya da dört ay sonra Mac. Intosh'un nndeydim ve sorguya çekiliyordum. ŗarap kırmızısı suratıyla karşımda, masadaydı. Öğretmenler odası botu, çünkü geceydi. O masada, ben karşısında, aramızdaki sessizlik dakikalardır sürüyordu. ŗmine de odunlar vardı ve garip bir temmuz sıcaklığı yayılmıştı odaya. Masanın kaplamasındaki çatlak, kafasına kadar uzayıp gidiyor diye dŗnyor ve gizlice gülüyordum. Oysa durumum ağlanacak kadar kötüydü. Hemşire'nin lojmanının arkasındaki duvarın dibinde yakalamıtı beni. Ama Zafer'in kurtulduğunu hatırladıkça seviniyordum. Eğer yakalansaydı kovabilirdi onu. Mac. Intosh'un sorularını karşılıksız bırakıyordum. Daha doğrusu ilk söylediğimde direniyordum. "Bendim," diye karşı koyuyordum, "Duvarda Hemşire'yi gzetliyordum..." İnanmamıtı. İnanmadığına değil, beni erkek yerine koymamasına ierliyordum. "Zafer'di," diye steliyordu Mac. Intosh, "Ben geldiğimde duvardan atlayıp kaçan Zafer'di." Susmutum, gerçeği benim ağzımdan ğrenemeyecekti. "Neden onu koruyorsun?" Onu korumutum, çünkü beni arkadaş diye ilk o kabullendi. 1963 yılının son aylarını unutmamıtum. Halam beni İzmir'den kovmutu ve o dağ başında herkesten yüzlerce kilometre uzakta tek baımay-

dım. Zafer o yıl ikinci sınıftaydı, bir keresinde beni korumuştı. O yılın sonunda sınıfta kalınca aynı sınıfa düşmüştük. Sessizliğim sürünce, “*Seni kullanıyor,*” dedi Mac. Intosh. “*Küçüklüğünden ve yalnızlığından yararlanıyor. Aslında arkadaşın falan değil. Arkadaş dediğin bırakıp kaçar mı?*” Yine susmuştum. “*Beni yakalamasın, sen geride kal, dediğine eminim.*” İrkilerek doğrulmuştum. Aynı sözcüklerle olmasa da Zafer’in benden bunu istediğini nasıl bilmişti? Şöminedeki odunlar çatırtılarla yanmaya devam ediyordu. Zafer’in artık yatakhaneye dönmüş olduğunu düşününce rahatladım. “*Onu seviyorsun,*” dedi Mac. Intosh. Yüzü daha da kızarmıştı. Soluğunda şarap kokusu olduğuna yemin edebilirdim. “*Alçak deyyus,*” diye fısıldadım. Pis İskoç. Evet Mac. Intosh bir İskoç’tu, İkinci Dünya Savaşı’nda çok Japon öldürdüğünü, Burmalı bir karısı olduğunu, karısı ölünce buraya geldiğini biliyordum. Bu dağın başında yılları öğüten bir sabır gösteren tek öğretmen oydu. Sonra düşüncelerimi bırakıp konuşmuştum: “*Erkekler birbirlerini sevmeyiz, arkadaş olurlar.*” Beğenmemişti söylediklerimi, kızdı. Eğer dövmeye kalkarsa işim bitikti. Ayağa kalktı. Hayır dövmeyecekti. “*Revirde bir hafta hapissin,*” dedi. Halama da yazacaktı. Aldırmadığımı anlatmak için sinsice gülmüştüm. Vız gelirdi, nasılsa o kız kurusunu görmeyecektim bir daha. Çünkü o yaz, bütün tatil boyunca Zaferlerde olacaktım. “*Bundan sonra bütün mektuplarını okuyacağım,*” dedi ansızın. Bu kez gülen oydu, sanki öç alıyordu. “*Fark etmez,*” diye mırıldandım, “*nasılsa okuyorsun mektuplarımı.*” Hayır, okuduğunu bilmiyor, yalnızca kuşkulanıyordum. Demek artık Rezzan’a rahatça yazamayacaktık. “*Ayağa kalk,*” dedi. Kalktım. Neredeyse şafak sökecekti, günün ilk ışıklarından önceki aydınlık karlar üstüne düşmüştü bile. Şöminedeki ateş çatırtılarla bölünüyordu. O sarhoş, bense uykusuzdum. Belki de Burmalı karısını düşünüyordu. Birden dayanılmaz bir soru yükseldi boğazıma: “*Nasıldı?*” Duymadı beni. Hâlâ pencerenin yanında idi ve sanki saçaklardaki buza dalıp gitmişti. Neden sonra geri döndü ve eliyle çıkmam için işaret etti. Yatakhaneye gidip eşyalarımı toplayacaktım. “*Kimseyi uyandırma,*” diye uyardı. Başımı sallayıp odanın sığağundan koridorun ayazına yürüdüm...

Beş gün sonra reviri öyle her şeyden uzakta yapmayı düşünene lanetler savuruyordum. Günlerdir pencerenin içine bir tablo gibi sıkışan görüntü hiç değişmedi. Çıplak bir dal, kar ve beyaz. Birinci sınıftaki o uyuz çocuk da çıktığından beri, tam üç gündür kimseyi görmedim, kimseyle konuşmadım. Mac. Intosh'un bu odayı özellikle seçtiğine, penceresi boşluğa bakan bir oda aradığına emindim. Zafer'e kızıyordum, beni görmeye gelebilirdi. Ama Mac. Intosh'un izin vermeyeceğini hatırladıkça bağışlıyordum onu. Yalnızca Hemşire, sabah, öğlen ve akşam üç kez kapıyı açıyordu. Benimle hiç konuşmamıştı. Sanki onunla ben yatmıştım ve ben sebep olmuşum rezalete. Her seferinde Japon suratına küfrediyordum. Benim hiç suçum yoktu, Mac. Intosh bile biliyordu bunu. Yoksa Hemşire'yi gözetlediğimi söylediğim halde revire kapatmazdı beni. Aslında mide mi berbat bir fırtınadaymışım gibi bulandıran, Mac. Intosh'un erkekliğimi hiçe sayarak beni Hemşire'yle aynı çatı altına yollamasıydı. Oysa ben Zafer'den daha iyi taniyordum kadınları. Neden Mac. Intosh'a Rezzan'ın teyzesini anlatmamıştım? Anlatamazdım da ondan. Sigaram bitmişti, o akşamüstü hiç geçmeyecek kadar uzun görünüyordu gözüme. Kirpiklerimi kısıp onca düzlüğün içinde bir karartı görmeye çalışıyordum, ama yararı olmuyordu. Camdaki buğunun ötesinde bembeyaz bir kar bulutu vardı. Sanki Mac. Intosh herkesi dershanelere hapsetmişti. Bağıra bağıra yatağa geri dönmüştüm. Yine de geçemişti sıkıntım. Sessizlikten bıkmıştım. Gidip lavabodaki bütün muslukları açtım, sonra odaya geri dönüp kendimi yatağa fırlattım. Mac. Intosh'a lanetler yağdırıyor, bildiğim bütün sövgüleri sıralıyordum arka arkaya...

Gözlerimi açtığımda karanlık odayı doldurmuştu. Dışarıdaki kar simsiyahtı artık. Kalktım. Hemşire akşam yemeğini masaya bırakmıştı. İçimde tırtıllı bir öfke doğrulmuştu, yemeği yemeyecektim. Yeniden Mac. Intosh'a küfrettim. Ertesi gün o lanet revirden çıktığımda anasına avradına sövecektim, hem de Türkçe. Ertesi gün! Sevinçle titremiştim; evet, ertesi gün cezam bitiyordu. Ama sevincim çok sürmedi, buz gibi donup kaldı dudaklarımda. Ertesi günün cumartesi olduğunu, okulda ben-

den başka kimsenin bulunmayacağını unutmuştum. Cumartesi ve pazar izinsizdim. Komodinin üstündeki bardağı tekmelerken kapı açıldı. Gelen Hemşire'ydi, tepsiyi alacaktı. Pencereye doğru çevirdim yüzümü. "Yememişsin," dedi arkamdan. Karşılık vermedim. Kararsızdı, bir süre sessizce bekleyip sonra yeniden konuştu: "Musluklar açık." Hızla geri döndüm, "Açık," diye bağırdım, "ve kapatmayacağım. Boşuna git kapat, deme." Ses çıkarmadı, masadan tepsiyi almak için uzandı. Gidecekti, yine yalnız kalacaktım. "Konuşalım," diye fısıldadım yavaşça. Durakladı, şaşıracağını biliyordum. "Mac. Intosh," diyecek oldu. "Mac. Intosh'un Allah belasını versin," diye bağırdım suratına. Hâlâ kararsızdı; elinde tepsi, kapının önünde bekliyordu. "Eğer gidersen, kapıyı, camları kıracağım," dedim. Tepsiyi masaya bıraktı, gitmeyecek, benimle konuşacaktı. "Önce muslukları kapat," diye başladı, o garip Japon İngilizcesiyle. Yerimden kııldamadım. "Öyleyse ben kapatırım," dedi. Kalkıp lavaboya gittim ve sesi susturdum. Geri döndüğümde yatağın kenarına ilişmişti. Birden dekorun saçmalığına gülmek geçti içimden. Ben İzmir'den kovulmuştum, burası bir Amerikan Koleji'ydi, bir İskoç bana ceza vermişti ve karşımda ne dediğini zor anladığım bir Japon kadını oturuyordu. Güldüm. Neden güldüğümü merak etmedi. Sonra ikimiz de sustuk. Dışarıda kar, odada karanlık vardı. Ama onca koyuluğun içinde bile Hemşire'nin beyaz yüzü sırtıyordu. Sonunda benim başlamam gerektiğine karar verdim ve başladım: "Zafer hiç gelmedi mi?" Sessizce başını salladı. Yalan diye düşünmüştüm, buluşmadan yapamazlardı. "Gelmedi," dedi sonra. "Ya Mac. Intosh?" Bu kez ne sessizce başını salladı, ne de karşılık verdi. "Mac. Intosh'la yatıyorsun," dedim öfkeyle, "Zafer'le yattığın gibi." Gözlerine sessiz bir yalvarış çöktü. Bir Japon gözüne hiç o kadar yakından bakmamıştım. Bakışlarımı üzerinde gezdirdim. Kısa boyluydu, bedeni de dolgundu. Yaşı? Çıkaramamıştım. Çekiciliği yüzünde değil, gövdesinin tombul kıvrımlarında birikmişti; kııldamadan bana bakıyordu. "Yatıyorsun," diye tekrarladım; "Onunla da yatıyorsun." Ağlamaya başladı; hayır, belki de gültüyordu. Şaşırabilirdim, çünkü çekik gözlere alışkın değildim. "Küçüksünüz,

ama hainsiniz,” dedi birden. Hain? Güldüm, hainliğimin ortaya çıkması için kahkaha bile atabilirdim. Kadın kaygan bir sesle konuşmasını sürdürmüştü. Sanki gözyaşları duraklaya duraklaya seçtiği sözcükleri ıslatıyordu. “Mac. Intosh’u hastanede tanıdım. Japonya’da.” Mac. Intosh, Japonya ve hastane? Sözcükler arasındaki bağı bir türlü kuramıyordum. Japonya’da işi neydi Mac. Intosh’un? “Kore’de yaralanmıştı,” dedi kadın. “Onunla yatmıyorum, Mac. Intosh bana gelip ağlar.” Ağlamak mı? Bu kadın deli diye düşünmüştüm. “İkinci Dünya Savaşı’nda Burma’da çok Japon öldürmüş, sarhoş olunca gelip günah çıkartır. Ağlar bana.” Birden o garip ilişkiye, kadının sözcükleriyle örülen esrarlı olaya inandım. Hemşire hâlâ kendini savunuyor: “Yatmıyoruz, Mac. Intosh iyi insandır.” Sonra duraklamış, “Kâbil bile olsa...” deyip cümlesini bitirmişti. “Kâbil?” Neden sonra karşılık geldi soruma: “Mac. Intosh, her öldüren Kâbil, her öldürülen Hâbil’dir, der.” Hâlâ ağlamaya devam ediyordu. Şaşkındım. “Ama siz Japonlar onun karısını öldürdünüz,” diye atıldım, “Burma’da.” “Hayır, karısı sağ. Şimdi Londra’da.” Sözlere ağlamasına karışıp kaybolmuştu. “Londra?” diye mırıldandım. Kadın sustu ve bu kez tane tane karşılık verdi. “Yes, London is a big city like Istanbul.”¹

Titreyerek yataktan doğruluyorum. Sanki gerçekten on dört yıl öncesine gidip o revir odasına tutsak oldum. İnce bir ter sızıntısı derimi asit gibi yakarak sırtımdan süzülüyor. Mac. Intosh, o Japon Hemşire, Zafer... Hiçbiri yok artık. Mac. Intosh, Hemşire’yi de sürükleyerek karısının hayaleti ardından Londra’ya gitti, Zafer... Karanlık odadaki sızı yeniden boğazıma batıyor. 1971’in Temmuzuydu, evet bir Cuma akşamıydı. Daha tutuklanmamıştım. Geceyi çok iyi hatırlıyorum. Birbirimize sarıldık ve gitti. Sonra tutuklandım, ama Zafer’in nereye gittiğini öğrenemediler benden. Mac. Intosh’un kehaneti doğru çıkmadı. Bana, “Kaderini onunkinden ayır,” demişti, ama artık ne Zafer vardı ne de birleştirebileceğim kaderi. On bir yıl hiç ayrılmadan geçirdiğimiz o günler kaybolup gitti.

Yataktan kalkıp yine lavaboya gidiyorum. Yine su yok. Yi-

1 (İng.) Evet. Londra, İstanbul gibi büyük bir kenttir.

ne küfredip odama dönüyorum. Metin'in mektubu. Her şey yarım saat önceki gibi art arda sıralanıyor. Adımlarım yavaşlıyor, ama bu kez okuyacağımı biliyorum. Kâğıdı masadan alıp düzgün yazıyı izliyorum.

“Ayhan,
Cuma akşamı her zamanki yerde içeceğiz. Sen de gel, pek kalabalık olmayacağız...”

Kalabalıktan sıkıldığımı nereden biliyor? Belki de yalnızca bir tahmin. Gözlerim öteki satırları atlayarak kâğıtta geziniyor, en alttaki notu okuyorum.

“Halit de gelecek...”

Halit. Mektubu okumakla budalalık ettim. Hayır, asıl budalalık Ankara'ya dönmekti. Onca yılın dibine tortu gibi çökmüş kişileri, olayları, ilişkileri yeni baştan yaşamak zorundayım. Halit'i 1970 Kasımı'ndan beri görmediğimi hatırlayınca sırtumdaki ürperti azıyor. Büyük bir çarşının altındaki havuzlu kahvede oturmuştuk, kaçaktı ve ben ona Zafer'den habersiz para veriyordum. Kahvenin çevresinde arada bir dükkânlara girip çıkan gürültülü bir kalabalık vardı. Ortadaki havuzda ölü balıklar yüzmeye çalışırken, bakışlarımızı üç-beş masa ötede avcı gözlü orospulardan kurtarmaya çabalıyorduk. Ancak sigara içecek kadar vakit vardı ve sigarayı içip gitmişti. Sonra havuzun ortasındaki tekdüze sesli o fiskiyeye küfredip ben de çıkmıştım, o yere batmış gibi insanı ürküten çarşıdan.

Dört yıl sonra yeniden küfredip mektubu eski yerlerinden katlayarak zarfa yerleştiriyorum. Kapıcının oğlu ağlamasını bir türkü edasıyla sürdürüyor aşağıda. Kararımı verdim, bu gece dışarı çıkacağım. Cumaya kadar insanlara alışmalıyım. Kendimi yatağa bırakıp küçük el radyosunun sesini açıyorum. Uzaklardan kopup gelen bir kadın sesi odayı sokağın gürültülerinden temizliyor. Ses melodinin kıvrımlarında gelmeyen sona doğru turmanırken her şeyi unutuyorum. Düşüncelerim garip

bir sessizliğin içinde kalıyor. Şimdi yalnızca sessizliğin o dayanılmaz çınlaması var odada. Hayır, diye bağıracağım, dudaklarım kilitlenmiş gibi, kıpırdamıyor. Denizin ortasına, 19 Temmuz 1974'ün ilk gece yarısına düşünüyorum yavaş yavaş...

...dalgaların geminin düz karnına çarparken içeriye sıçrattığı ses bir yana, çıt çıkmıyor çevreden. Kulaklarımız saatlerdir motorun avaz avaz bağırın ve zaman zaman can çekişen vahşi bir hayvanın homurtusunu andıran boğuk gürültüsünü sessizlikten ayırt edemiyor. Yola çıktığımızda ay yoktu gökyüzünde. Şimdi tepemizde kalles bir yuvarlak var, bizimle birlikte denizi geçiyor. Yine de önümüzdeki gemileri göremiyoruz. Bakışlarımızı teknenin içinde dolaştırıyorum. Sağda solda kusanların dışında herkes oturmuş. Yalnızca çok uzun bir er, ayakta ve kadınlardan söz ediyor. "İhtiyarları sakallıdır, ama gençleri çok fıstıktır," diyerek gülüyor. İkide bir, gerekli gereksiz, cümlelerine sıkıştırmayı ihmal etmediği salakça bir neşesi var. Ama tedirgin, biliyorum. Sigarasını yakmak için kibrite eğildiğinde, alev, gözlerinde büyüyen şaşkınlığı aydınlatmıştı. Tedirgin, ama aksine, çok rahatmış gibi durmadan, dakikalardır konuşuyor. Cümleleri gecenin yalnızlığında titriyor, çevresini kuşatan öteki erlerin hiç susmamasını istediklerini anlamış gibi kadınlarla sürdürüyor gevezeliğini. Oysa Rifat'la ben saatlerdir garip bir duygunun pençesindeyiz ve susuyoruz. Er yeni ve tiz bir kahkahanın ardından açıklıyor. "Bu gemilerin motorları tank motoru, ondan bu kadar çok gürültü var." Gürültü mü? Kulaklarımı kabartıyorum, birden o sessizlik perdesi yırtılıyor ve cehennemî bir homurtu doluyor beynime. Öfkeyle ere dönüyorum. Rifat arkamdan bir fisiltıyla sesleniyor: "Neden hiç tank götürmüyoruz?" Tank? Hiç düşünmedim. "Karşı tarafta kaldı tanklar," diyorum aynı fisiltıyla. Arkamdaki karartı kıpırdıyor. "Karşı taraf..." Cümleyi birkaç kez tekrarlıyor. Birden o iki sözcüğün karşılık bekleyen bir soru olmadığını fark ediyorum. Bir sorudan çok, nasıl olup da her şeyin bu kadar çabuk değiştiğine akıl erdiremeyen bir şaşkınlık. Onu anlıyorum, dün geceye kadar karşı taraf bu sabah çıkacağımız adaydı. Şimdi? Şimdi geride bıraktığımız topraklar, dün gece bölüğün namaz kıldıgı yamaç, karşı taraf. İlk kez her şeyden ko-

parak bilinmeyene doğru yol aldığımızı hissediyorum. Belki Rifat'ı da sınırlendiren aynı duygu. Sigara uzatıyor, parmaklarımdakini gösteriyorum. Kendisinininkini yakıp cüzdanını çıkarıyor. Bir fotoğraf: "Nasıl?" Yüzüne bakıyorum şaşkınlıkla. Gökyüzünde o resimdeki kızı aydınlatacak ışık yok henüz. Cevap vermiyorum, o üsteliyor: "Beğendin mi?" Gözlerimdeki şaşkınlığı anlamamalı. "Güzel kız," diyorum avucuna bakmadan. Rifat sanki araya girecek kısa bir sessizliğe dayanamayacakmış gibi yeni bir cümleyle sürdürüyor konuşmasını. "Nişanlım. Güzel kızdır." Sesi dudaklarında boğuluyor. "Eğer..." deyip susuyor. Eğer! O sözcüğün ardına gizlenen tedirginliği, korkuyu, umudu ve insanı dehşete düşüren belirsizliği duyuyorum kanımda. Sürekli koşullar içeren o kalles sözcükten öğrendiğimi söylemeliyim ona. Yüzüne bakıyorum, hâlâ susuyor. O sözcük boğazına sarılıp soluğunu kesmiş sanki. Hemen midem bulanıyor, ani bir kramp bu. Ölecek, diye düşünüyorum. Ölecek ve nişanlısına dönemeyecek. Ellerim titremeye başlıyor, sigaranın tadı yok artık, köpürmüş dalgalara atıyorum. Sonra midemdeki telaş zorlukla bastırıp, "Dönünce evleneceksiniz," diyorum. Karşılık vermiyor, bu kez yapmacık bir neşeyle, "Beni çağırırsanız gelirim," diyorum. Yüzü aydınlanıyor, neredeyse boynuma atılacak. "Evet," diye fısıldıyor, "evleneceğiz, sen de geleceksin." Erlerin yeni bir kahkahası aramızda yankılanıyor. O uzun boylu, bağılıyor, "Çıkartma yapan birliklerin yüzde doksanı yengen olurmuş!" Birden onlara gıpta ediyorum. Basit insanlar, korkuyorlar, ama bizden daha çok hazırlıklılar ölüme. "Yanlıs söyledi," diyor Rifat sınırlı bir sesle, "paraşütçülerin oranı yüzde doksan. Bizimki yüzde seksen iki." Bütün umudunu aradaki yüzde sekize bağlamış gibi heyecanlı bitiriyor cümlesini. Ölüm. Boş vermeliyim bu düşünceye. Rifat'a yaklaşıyorum. Ürkek, ama zeki Yahudi suratı bembeyaz. "Ya sen? Sen ne yapacaksın dönünce?" Dönmek? Benim için fark etmez, demek geçiyor içimden, ama susuyorum. Şimdi geçmişle geleceğin tam ortasındayız ve artık ne geride bıraktıklarımızın ne de gelecekte olanların bir önemi var. Hayat, içinde yüzdüğümüz kurşunu denizin ortasındaki şu âna sıkışıp kaldı. Birkaç saat ya da birkaç gün sonrası kocaman bir boşluk. "Neden sustun?" diye soruyor Rifat. Karşılık vermiyorum. Evrenin bütün sesleri ku-

laklarımda, o kramp yeniden karnıma saplanıyor. Ölecek, karaya çıkmadan ölecek. Kapak açılacak ve erlerin önünde suya ineceğiz, sonra vurulacak, gövdesi yüzde seksen ikinin içine yuvarlanacak. Çıldırıyorum galiba. Bağıracağım, ama dudaklarım kıpırdamıyor, mühürlenmiş gibi. Ürkek sesi yetişiyor imdadıma, “Korkuyor musun?” Korkuyorum, ama senin için. Hayır, sana haber vermeyeceğim o sinsî düşünceyi. “Korkuyor musun?” diye ikinci kez soruyor. “Bilmiyorum,” diyorum gülererek. “Ben de,” diyor, ama onun yüzünde benimki gibi bir gülümseme yok...

Kulağımın dibinde yükselen gong sesleriyle gözlerimi aralayıp o sabaha karşın dehşetinden kurtuluyorum. Yeni odamdayım ve artık ne deniz ne de Rifat var. Nişanlısına dönemedi, ama ben resmini gösterdiği o kara kızın düğününde bulundum. Mersin’den İstanbul’a geçtiğim gece, onu cebimde taşıdığım yazılı bir adres olmaktan kurtaracaktım. Evini buldum, o kara kız Rifat’ın kardeşiyle evleniyordu. Hayatta ilk kez bir başkasının yerinde olmak istememiştim o akşam... Radyodaki ses haberlere başlıyor:

“... Şimdi haberler...” Bugün 5 Ocak 1975, artık sokağa çıkmaktan korkmamalıyım... “Hükümet bunalımının üçüncü ayına girilirken...” Doktor’u, Papaz’ı, o çilli kadını geçmişe gömmeliyim... “Dr. Kissinger...” Bu gece sokağa çıkacağım ve kenti boydan boya yürüyeceğim. Yarın Cuma, Halit’le karşılaşacağım. Farabi Sokak’taki o aptal çocuğu da unutmamalıyım, ders vermek zorundayım. Acaba birikmiş derslerin parasını verecekler mi?.. “Kıbrıs’ta peşin hiçbir taviz verilmemelidir...” Murat’a da uğrayacağım. Can sıkıcı bir iş daha. Meraklı sorular. Sonra Metin ve Halit. Gitmek istemiyorum... Hayır, gitmeliyim... “Ecevit yalnızca solcuları affetti...” Uyumalıyım artık. Ama o hayaletler?.. “Dr. Kissinger, detantın süreceğini söylerken, öte yandan Amerikan dolarındaki düşüş Frankfurt Borsası’ndan sonra Zürih Borsası’nda da rekor düzeye ulaştı...” Canım birini istemeli. Doktor’un sözünü ettiği canlanmanın ardına düşmeliyim... “Romanyalı kadın atlet...” Evet, çıkacağım ve bu akşamı sokakta bitireceğim...

İkinci Bölüm

- 1 -

İşte akşam, soğuk, kirli ve kalabalık, bitiyor. Gürültülü bir cadenin kaldırımındayız, araba farları yüzümüzü delik deşik ediyor. Ersin kolumda sallanınca öteki elimle tutuyorum. İçimdeki korkuyla boy ölçüşmeye kalkışmamalıydım. Ne kenti boydan boya yürüyebildim; ne de o hayaletlerden kurtulabildim. Ersin hâlâ kusuyor. Ne zaman içmeye başladık, ne zaman sarhoş olduk unuttum bile. Ama Ersin kusmaya başlamadan önce içkiden ve kalabalıktan bıkmıştım. Gürültü, üstünde kırmızı ve mavi ampullerin yanıp söndüğü pikaptan odaya dağılırken Ersin yanımdaydı. Sonra? Onu yeniden gördüğümde o kızın kucağına kusuyordu. Bir an kızın o pikaptan yükselen patırtıyı bastıran kalın sesini hatırlıyorum. O denli ince birinden, bir kürdanı andıran bedenden, o kadar kalın bir ses nasıl çıktı?

“Nereye?” diye soruyor şoför.

Bilmiyorum. Araba tepeye doğru tırmanan ışıklı yoldan Çankaya'ya çıkıyor. Ersin'e sormalıyım. Başımı omzumdan kaldırıp soruyorum:

“Evin nerede?”

Önce konuşmayacakmış gibi susuyor, sonra yavaş, kaygan bir sesle karşılık veriyor.